

покращенню організації розслідувань у нових умовах. Важливо, щоб правоохоронні органи мали можливість оперативно реагувати на виклики часу, адаптуючи практики до складних обставин війни.

Отже, криміналістика в умовах війни потребує всебічного вдосконалення, що включає використання сучасних технологій, інтеграцію міжнародного досвіду, адаптацію методик розслідування до специфіки військових дій, а також підтримку прав людини та справедливості в складні часи.

Список використаних джерел:

1. Віктор Шевчук. Сучасні проблеми криміналістики в умовах війни та глобальних загроз. (ст. 12-15). URL: 529-Article Text-1108-1-10-20230221 (2).pdf
2. Кіріка Д. В., Росновська О. В. Концепція воєнної криміналістики: вдосконалення криміналістичних досліджень в умовах воєнного стану. (ст.230-231). URL:content (univd.edu.ua)
3. Оржинська Е. І., Мартинова Д. О. Воєнна криміналістика: від теорії до тенденцій. (ст. 178-179). URL:30.pdf (oduvvs.od.ua)
4. Черниченко І.В., Мацола А.А. Особливості проведення слідчих (розшукових) дій в умовах воєнного стану. (ст.360). URL:64.pdf (app-journal.in.ua)

Юр'єв Д. С.

старший викладач кафедри
кримінального процесу
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

ВПЛИВ ВОЄННОГО СТАНУ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ БОРОТЬБИ З ЕКОНОМІЧНОЮ ЗЛОЧИННІСТЮ

Економічна злочинність є одним із ключових викликів для стабільності та розвитку будь-якої держави, особливо в умовах кризових ситуацій. Воєнний стан, який запроваджується для забезпечення національної безпеки та оборони, суттєво змінює умови функціонування економіки, правової системи та суспільних інститутів. Воєнний стан вносить зміни в систему функціонування державних органів управління, органів місцевого самоврядування та в організацію роботи правоохоронних органів. Також, потрібно зауважити, що воєнний конфлікт в Україні створив сприятливі умови для розвитку злочинності та нових її проявів, особливо це стосується економічної гілки, оскільки корисливий мотив – збагачення є найбільш поширеним серед злочинців, як вказує нам державний веб-сайт Офісу Генерального прокурора. Водночас війна створила як нові можливості для протидії економічній злочинності, так і ризики її зростання через ослаблення контролю, мобілізацію ресурсів та використання надзвичайних повноважень.

Актуальність дослідження впливу воєнного стану на ефективність боротьби з економічною злочинністю зумовлена необхідністю забезпечення економічної безпеки країни в періоди підвищеної вразливості. Аналіз змін у діяльності правоохоронних органів, законодавчих ініціатив та соціально-економічних наслідків дозволить розробити оптимальні підходи до мінімізації негативних факторів і посилення протидії незаконним практикам в екстремальних умовах.

З початком повномасштабного вторгнення російської федерації на територію України злочинність у сфері економіки почала масово розвиватися та поширюватися. На сьогодні існують усім відомі поширені випадки, такі, як: викрадення та продаж гуманітарної допомоги, легалізація доходів, отриманих злочинним шляхом, корупція у органах державної влади та в органах, підприємствах, установах, організаціях, що надають публічні послуги, незаконний продаж зброї, фінансування організованих груп та злочинних організацій тощо. Ці кримінальні правопорушення впливають на економічну стабільність держави та окремих її регіонів, створюють низку проблем, що створюють пряму загрозу не тільки економіці України, а також створюють пряму загрозу національній безпеці держави. Серед деяких таких проблем найбільш поширеними є: зменшення інвестицій, порушення рівності серед суспільства та інші проблеми. [3, ст. 3]

Хочу зазначити думку Барановської Т. В., яка вважає, що саме дослідження та вивчення кримінальних правопорушень у сфері економічної діяльності дозволяє більш ефективно боротися з даними злочинами та проблемами. Дослідження дозволяють розробити тактику боротьби та протидії економічним злочинам, визначити необхідні заходи, що дозволять ефективно розслідувати ці злочини, розроблення методів виявлення цих кримінальних правопорушень. [3, ст. 13]

Щоб розібратися в даному питанні, потрібно зрозуміти суть поняття «Економічна злочинність». В загальному суспільному понятті, це один з різновидів небезпечної злочинності, що проявляється у різних сферах економічної діяльності держави. На сьогодні, коли звучить вислів: «кримінальні правопорушення у сфері економіки», ми асоціюємо це з корупційними злочинами, а саме зловживання владою або службовим становищем, підроблення, виготовлення, використання документів, а також їх фальсифікація, а також нецільове використання державних коштів з метою отримання неправомірної вигоди, різних послуг, що полегшують життя, поширення злочинного впливу на території України та її територіальних областей. Кримінальний кодекс України № 2341 від 05.04.2001 року з останньою редакцією від 21.11.2024 року визначив деякий перелік кримінальних правопорушень в сфері економічної діяльності, але не має одного розділу, який би їх поєднав. Наприклад, у цьому кодексі визначається в одному розділі кримінальні правопорушення проти власності, кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності, кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи та інші. Кримінальні

правопорушення ж, що стосуються сфери економічної діяльності є поширеними на декілька розділів, а саме кримінальні правопорушення: у сфері господарської діяльності, проти власності, проти безпеки виробництва, у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг та інші. Дане явище може свідчити про велику поширеність в Україні економічної злочинності, що суттєво може впливати на різні сфери життєдіяльності суспільства. [2, 3, ст. 20]

Також економічні злочини – це різновид злочинів, здійснюваних у процесі професійної діяльності в рамках і під прикриттям законної економічної діяльності з використанням легальних економічних інститутів. Згідно цього визначення поняття, можна зрозуміти, що економічна злочинність має найбільший прояв серед посадових, службових осіб, а також осіб, що надають публічні послуги, що має вигляд, як законна публічна діяльність. [1]

З даних висловлювань ми можемо зрозуміти, що економічна злочинність є досить поширеною на території України, в особливості серед державних службовців, посадових осіб, а також не виключено серед правоохоронних органів України. Вони відрізняються своїм впливом на економічну стабільність держави та складністю виявлення і розслідування. [1]

Правоохоронні органи формують нові методи розслідування економічних кримінальних правопорушень, виявлення їх на стадії готування або незакінченого чи закінченого замаху на кримінальне правопорушення. Оперативні підрозділи використовують конфіденційне співробітництво та негласні заходи для виявлення даних кримінальних правопорушень, та негласного розслідування. Органи досудового розслідування борються з цими проявами та безпосередньо розслідують дані злочини й виявляють нові ефективні методи й засоби для мінімізації подальших проявів економічної злочинної діяльності. Органи прокуратури проводять контроль над розслідуванням даних кримінальних правопорушень та доводить справи до суду для здійснення правосуддя. Тільки під час взаємодії даних органів та підрозділів, й інших, можна ефективно протидіяти даному виду злочинної діяльності.

Отже, в умовах російсько-української війни економічна злочинність має значний вплив на економічну стабільність нашої держави та має вплив на різні сфери, в особливості на органи державного управління, підприємства, установи, організації. Розслідування даних кримінальних правопорушень в умовах воєнного стану вносить свої корективи на більшу користь злочинцям. На сьогодні, цей вид злочинів ставить Україну в дуже скрутне становище, що вимагає негайної уваги з боку правоохоронних органів, а також органи судочинства.

Список використаних джерел:

1. Енциклопедія сучасної України (англ. The Encyclopedia of Modern Ukraine), державний веб-сайт URL: <https://esu.com.ua/article-18798>
2. Кримінальний кодекс України № 2341 від 05.04.2001 року (остання редакція від 21.11.2024 року) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14/conv#n2533>
3. Міністерство внутрішніх справ України, Дніпровський державний університет внутрішніх справ, Реферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктор юридичних наук Барановської Тетяни Василівни, «Запобігання та протидія кримінальним правопорушенням проти економічної системи». УДК 343.37. С. 12-20. 2023. Дніпро URL: https://dduvs.edu.ua/wp-content/uploads/files/Structure/science/rada/new_d0872702/2023/4/4/a4.pdf

Юрчук М. І.

курсант Навчально-наукового інституту підготовки фахівців для підрозділів превентивної діяльності Національної поліції України Дніпровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Кривопис О. Г.

старший викладач кафедри криміналістики та домедичної підготовки Дніпровського державного університету внутрішніх справ, доктор філософії з права

**ПРОБЛЕМАТИКА ЗБИРАННЯ ДОКАЗІВ
В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

У сучасному світі воєнні конфлікти суттєво впливають на правову систему та механізми забезпечення правосуддя, а однією з найскладніших проблем є збирання доказів в умовах воєнного стану. Цей процес ускладнюється багатьма факторами, які потребують детального розгляду.

Збирання доказів в умовах воєнного стану стикається з численними викликами, пов'язаними як із зовнішніми обставинами, так і з внутрішніми психологічними факторами. Війна часто призводить до дестабілізації суспільства, що безпосередньо впливає на правову систему. Обмежений доступ до місць подій через бойові дії ускладнює роботу слідчих груп, які мають документувати злочини та інциденти. Це може призвести до неповноти інформації, адже важливі деталі можуть бути втрачені або не зафіксовані